

PODOLETZ LÉNA

Kriminológiai Tanszék

Témavezető: dr. Kerecsi Klára egyetemi tanár

A KÖZREND ÉS A KÖZBIZTONSÁG FOGALMÁNAK ÉRTELMEZÉSE CONCHA GYÓZÓNÉL

A közrend és a közbiztonság fogalma és azok értelmezése, tartalmának, alkotóelemeinek meghatározása a rendészet elméletének egyik kiemelkedően fontos kérdése. Ennek oka, hogy a rendészet, illetve a rendőri szervek feladatainak meghatározásakor a szakirodalom és a jogalkotás is e két fogalom felé fordul és ezek védelmét, fenntartását, kialakítását, biztosítását jelöli meg tevékenységi körük legalábbis egy részeként. A két fogalom pontos jelentéstartalmát tekintve azonban biztonsággal állíthatjuk, hogy sem a jogi szóhasználatban, sem a szakirodalomban nem alakult ki olyan egységes értelmezés vagy legalább a kifejezések használatának rendszere, amelyre támaszkodhatunk.

A jogbiztonsághoz fűződő egyéni és állami érdek megköveteli, hogy a közrend, illetve a közbiztonság kifejezések pontos, kézzelfogható tartalommal rendelkezzenek. Ennek oka, hogy amennyiben egy cselekmény bűncselekménnyé vagy szabálysértéssé minősítése mögött álló indok az, hogy az adott magatartás vagy tevékenység veszélyezteti a közrendet vagy a közbiztonságot, elengedhetetlen annak ismerete, hogy mi is az az állapot vagy jelenség, amelyre fenyegetést jelent az adott cselekmény elkövetése. Ehhez szorosan kapcsolódó indok a fogalmak pontos tartalmának tisztázására – és talán egy jó példa a tartalmi pontatlanság okozta jogbizonytalanságból eredő veszélyre –, hogy hazánk Alaptörvénye¹ lehetővé teszi az önkormányzatok számára, hogy többek között a közrend és/vagy a közbiztonság védelme érdekében a közterület meghatározott részén jogellenessé minősítsék az életvitelszerű közterületen tartózkodást. Az Alaptörvény azonban nem tér ki e fogalmak meghatározására, arról az Alaptörvény indokolásában sem esik szó. Természetesen fordulhatnánk más jogszabályokhoz segítségül a fogalmak pontos jelentéstartalmáért, azonban ezek egyrészt sokszor egymásnak is ellent mondanak – ezzel tovább fokozva a jogbizonytalanságot és megtörve a jogrendszer belső ellentmondás-mentességének követelményét –, másrészt pedig maguk a jogszabályok vagy akár a közjogi szervezetszabályozó eszközök – illetve ezek indokolásai – sem tartalmazznak olyan definíciót, amely a jogbiztonság követelményének maradéktalanul eleget tenne.² Az

---

¹ Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.), XXII. cikk (3): „Törvény vagy helyi önkormányzat rendelete a közrend, a közbiztonság, a közegészség és a kulturális értékek védelme érdekében, a közterület meghatározott részére vonatkozóan jogellenessé minősítheti az életvitelszerűen megvalósuló közterületi tartózkodást.”

² Ld. pl. 2010. évi C. törvényt a Büntető Törvénykönyvről, 1994. évi XXXIV. törvényt a

Alkotmánybíróság is felhívta a figyelmet arra, hogy „a közbiztonság mibenléte, viszonya a közrendhez, a belső rendhez, illetve utóbbiak fogalmi meghatározása tudományos viták tárgya.”³ Emellett a testület is kiemeli a már korábban írtakat, miszerint a jogszabályokban sem egységes ezen fogalmak használata és értelmezése.⁴

Ezek alapján úgy vélem, rendkívül fontos a közrend és a közbiztonság fogalmainak olyan egységes értelmezését, jelentéstartalmát kialakítani, amely megszünteti az ebből eredő kétes jogi helyzetet, hiszen csak az említett példánál maradva, egyértelműen a jogbiztonságot sértő helyzetről beszélhetünk, ha a helyi önkormányzatokra bízunk annak megállapítását, vajon egy adott magatartás sérti-e a közrendet vagy a közbiztonságot, amelynek tartalmáról azonban nem rendelkezünk pontos információkkal.

Úgy gondolom, a közrend és a közbiztonság fogalmainak értelmezése és tartalmi elemeinek vizsgálata során nem kerülhető el a történeti módszer alkalmazása. Feltétlenül szükséges utánajárnunk a két fogalom kialakulása történetének, a használatukban és jelentéstartalmukban bekövetkezett esetleges változásoknak. Ennek megfelelően először Concha Győző munkásságában vizsgáltam a közrend és a közbiztonság kifejezések használatát, értelmezését, egy rövid kitekintéssel Magyary Zoltán álláspontjára is. Ennek oka, hogy Magyary és Concha közrend fogalmi között olyan alapvető eltérések találhatók – figyelembe véve természetesen a két szerző munkái születése között eltelt évtizedeket is –, melyekből rendkívül szemléletesen bemutatható, hogy a szakirodalom mennyire más tartalommal kezeli ugyanazokat a kifejezéseket, holott ugyanabban a szövegkörnyezetben – a rendészettel, rendészeti feladatokkal kapcsolatosan – vizsgálják megjelenésüket.

Concha a közrend fogalmát az 1905-ben megjelent *Politika* második kötetében, a rendőrségi igazgatással foglalkozó fejezetben tárgyalja részletesen.⁵ A fejezetben leírtak helyes értelmezéséhez megkerülhetetlen, hogy foglalkozzunk Concha „köz” fogalmával, amelynek kidolgozására meglehetősen nagy hangsúlyt fektetett a mű első kötetében.⁶ Concha megállapításait vizsgálva arra juthatunk, hogy véleménye szerint a „köz” tulajdonképpen az egyének csoportját vagy összességét jelenti, amelyet azok szükségleteik miatt hoztak létre. Ezzel kapcsolatban így fogalmaz:

„Az egyént gyengésege kényszeríti erejének embertársáéval közös kifejtésére”⁷

Rendőrségről, az 1744/2013. (X.17.) Korm. határozatot a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról

³ 13/2001. (V.14.) AB határozat, ABH 2001. 177.

⁴ „A jogrendszerben a közbiztonság hol a közrend egyik elemeként jelenik meg [pl.: a büntetőjogi és szabálysértési felelősségnél a Btk., az 1999. évi LXIX. törvény és a 218/1999. (XII. 28.) Korm.rendelet szabályaiban], hol a közrend képezi a közbiztonság egyik elemét [pl.: az állam- és közbiztonságról szóló 1974. évi 17. tvr.-ben], hol pedig egymás mellett egyenértékű kategóriaként szerepel [pl.: a honvédelemről szóló 1993. évi CX. törvény, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény, a büntetés- végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény szabályaiban].” in: 13/2001. (V.14.) AB határozat, ABH 2001. 177.

⁵ CONCHA Győző: *Politika* II. (Közigazgatástan), 1905. 307-313.

⁶ CONCHA Győző: *Politika* I. (Alkotmánytan), 1907. (Második kiadás) 100-182.

⁷ CONCHA: *Politika* I. 101.

A „köz”-t pedig a már előbb említett szükség, vagy ahogy később fogalmaz, érdek mellett a felebaráti szeretet tartja össze.⁸

Concha a közrend fogalma koncepciójának kialakításánál először a rend definícióját próbálja megadni. Ezt olvasva azt gondolhatnánk, hogy ezután a „köz” fogalmával fog foglalkozni, és így kíván majd eljutni az adott fejezet vizsgálatának középpontjában álló közrend kifejezés értelmezéséig. Ezt Concha részben meg is teszi, hiszen a Politika első kötetében a „közzel” kapcsolatban megfogalmazottak alapján szűkíti le tulajdonképpen arisztotelészi módszerrel élve a rend fogalmát a közrend fogalmára. Concha a rend fogalmát az alábbiakban határozza meg:

„közfelfogás szerint több külön dolognak, lénynek, erőnek az olyan összefüggése, amelynél fogva az összefüggésben levők a helyüket és a működésüket nem változtathatják meg az egészre való tekintet nélkül, és ha így változtatják meg, akkor az összefüggés megszakad és a cél, amely miatt az egyes elemek az összefüggésbe hozattak elérhetetlen lesz”⁹

Ezt követően rámutat, hogy a renddel és magával a közrend fogalmával ritkán foglalkoznak a kutatók, de azalatt általánosságban

„olyas állapot értenek, a mi a törvény által meg van határozva”¹⁰

Különösen érdekesnek tűnhet Concha ezen megállapítása annak fényében, hogy napjainkra a szakirodalom ugyan jóval szélesebb körben tárgyalja a közrend és a – Concha korában némileg szűkebb körben alkalmazott, ám mára bevett kifejezéssé vált – közbiztonság fogalmát és annak lehetséges értelmezéseit, ám megegyezés mostanáig sem született a téma szakértői és kutatói között e kifejezések definíciójára vagy akár pontos tartalmára nézve.

Concha már műve közrendről szóló fejezete elején egyértelművé teszi azt az álláspontját, mely szerint a közrendet pusztán a jogrenddel azonosítani hibás megközelítésnek tűnik.¹¹ Szerinte a közrend alapvetően nem más, mint *„az emberek közös célra való együttműködése, melyet a jog és a természet határol”* és ez a működés *„a jogi és természeti határok között nem csak az állami szerveknél, de a magánosoknál is szabad”¹²*. A gondolkodást tovább folytatva a közrendnek három részét különbözteti meg: 1) az állami rendet, 2) a társadalmi rendet és 3) a természeti rendet. Az állami rend alatt tulajdonképpen az állami szervek működését és szervezetrendszerét érti, de kiemeli, hogy annak nem csak a jog által meghatározott részei vannak, hanem alkotóeleme például államcélnek vagy a bíróságok működésének a jog által nem meghatározott része is. A társadalmi renddel kapcsolatban érdemes felidézni, a Concha által a „köz”-ről írottakat, amely szerint annak összetartó kapcsai az érdek (vagy szükség) és a felebaráti szeretet. Ez a két elem ugyanis a társadalmi rend esetében is előkerül, még hozzá nagyon hasonló szerepben. Concha a társadalmat alapvetően

---

⁸ CONCHA: Politika I. 115.

⁹ CONCHA: Politika II. 307.

¹⁰ CONCHA: Politika II. 307.

¹¹ CONCHA: Politika II. 307-308.

¹² CONCHA: Politika II. 308.

kényszerközösségnek tartotta. Bár az adott bekezdésben nem használja a társadalom és a közrend kifejezéseket, de vélhetően ezekre utalva helyezkedik egyértelműen arra az álláspontra, hogy az emberek szükségleteik miatt „ragaszkodnak” a „köz”-höz és vetik alá magukat „működési követelményeinek”.¹³ Később ehhez még hozzáteszi, hogy az egyén a társadalom rendjét azért ismeri el, mert „annak segélyével érheti el lényének kifejtését”.¹⁴ A társadalomban pedig létezik egyfajta társadalmi rend, amely azonban nem tekinthető állandónak, mozdulatlannak.¹⁵ A társadalmi rend az

„az egyes magánosok tevékenységének egybefonódása és szoros egymásutánja, a gazdasági, szellemi javaknak és az ezek alapján képeződő egyéni tekintélyeknek és hatalomnak biztos eloszlása”¹⁶

Concha társadalmi rend fogalmával kapcsolatban rendkívül fontos kiemelni azt a nézetét, mely szerint az előbb körülírt együttműködésre a társadalom tagjai *önként* hajlandók. Így a korábban már említett két tényezővel együtt válik láthatóvá a társadalmi rendet összetartó két erő: az érdek vezérelte önkéntes együttműködés és a felebaráti szeretet. Concha ezek mellett egy harmadik erőt is megnevez, ez pedig a javak helyes elosztása.¹⁷ A társadalmi rendet az állami rendnél lazább, kötetlenebb jelenségnek látja, mivel a jogi meghatározottsága kisebb.¹⁸ A rend e két fajtáját vizsgálja természetesen az azokat (a fent említettek alapján csupán részben) alakító jogszabályok természetében is. Ezzel kapcsolatban megállapítja, az állam rendje kényszerítő-alkotó, a társadalom rendje pedig engedélyező-elismerő törvényeken nyugszik.¹⁹ Ebből tehát levonhatjuk az a következtetést, hogy Concha véleménye egyértelműen az, hogy a közrend kialakításában a jogszabályok előbb említett fajtái mindegyikének szerepe lehet. A közrend harmadik alkotóeleme a természeti rend. Ez Conchánál tulajdonképpen a természeti elemek, jelenségek rendszerét, működését, változásait jelenti.²⁰ A természeti rend egyfelől keretet ad az állami és a társadalmi rend működésének megváltoztathatatlan jelenségei révén, másrészt pedig az állami és a társadalmi rend kialakulásának előfeltétele a természeti jelenségek megfékezésének képessége. A természeti rend közrendben játszott szerepének harmadik vonatkozása, hogy a természeti rend felbomlása az állam és a társadalom rendjének felbomlását is eredményezheti.²¹

A Concha által a háromféle rendről írottak alapján arra következtethetünk, hogy a természeti rend közrendre gyakorolt hatása – az előbb említettekből is következően – csak közvetett. Ezért a közrend fogalom elemzése során – az azt alkotó három rend közül – érdemes a hangsúlyt az állami és a társadalmi rend közötti különbségekre helyezni. Először is annak a kérdésnek vizsgálata lényeges, mely szerint valóban nem

---

¹³ CONCHA: Politika I. 100.

¹⁴ CONCHA: Politika I. 109.

¹⁵ CONCHA: Politika I. 101.

¹⁶ CONCHA: Politika II. 309.

¹⁷ CONCHA: Politika II. 309.

¹⁸ CONCHA: Politika II. 309-310.

¹⁹ CONCHA: Politika II. 310.

²⁰ CONCHA: Politika II. 310-311.

²¹ CONCHA: Politika II. 311.

azonosítható-e a közrend a jogrenddel. Concha korábban már hivatkozott álláspontja szerint ez hibás nézőpont. Ezt a közrend alkotóelemeiről írottak is alátámasztják, hiszen mind az állami rendre, mind a társadalmi rendre igaz, hogy nem kizárólag a jogszabályok alkotják – bár azt Concha is elismeri, hogy az állami rend kialakításában a jogszabályoknak van a legnagyobb szerepe. Ezek alapján tehát belátható, hogy Concha munkásságában a közrend és a jogrend valóban nem azonos tartalmú fogalmak, a közrend kialakulása nem kizárólag a jog útján történik, és ugyanez igaz fennmaradására is.

A második vizsgálandó kérdés a közrend statikus voltának kérdése. Concha egyértelműen kijelenti, hogy a társadalmi rend dinamikus, nem valamiféle „holt állapot”.²² Ebből következően maga a közrend sem lehet statikus. Azonban kérdésként merülhet fel, hogy Concha a dinamikusság alatt a rendszer belső működésének folyamatos mozgását értette vagy azt, hogy maga a közrend, mint egész tekinthető dinamikusnak, folyamatosan változónak? Az első értelmezés mellett szól, hogy a közrendről szóló fejtegetését Concha a rend fogalmának ismertetésével kezdi. Ebből pedig arra lehet következtetni, hogy a köz rendje, amit Concha leír, valóban folyamatos mozgást jelent, de ez meghatározott rendben történő mozgás – ami kívülről nézve nem eredményez változást a rendszerben – ebből ered tehát a rendszer belső dinamikussága. A második értelmezést támasztja viszont alá, hogy – annak ellenére, hogy a társadalmi rendet nem jogszabályok hozzák létre, hanem azt csak elismerik és megerősítik – maguk a jogszabályok is változnak, így kihatással lehetnek az egész rendszerre. Emellett természetesen a társadalomban jelen levő értékek, érdekek sem állandóak, hanem az idők folyamán változhatnak, így koronként különböző lehet, mi jelentheti a javaknak, tekintélyeknek, hatalomnak a „biztos eloszlását”. A legvalószínűbbnek az látszik, hogy Concha a társadalmi rendet dinamikus rendszernek fogta fel a belső működése tekintetében, tehát alkotó elemei folyamatos, rendezett mozgásban vannak. Emellett pedig hosszú távon lehetségesnek tartotta a rendszer mint egész megváltozását, természetesen az egyensúly megmaradása vagy felbomlás utáni újra megszületése mellett.

A közrend fogalmának elemzése körében rendkívül érdekes megvizsgálni, amit Concha a rendőrségről ír:

„A rendőri működés ellenkezőleg örökké idegen, külső erőként hat az egyesekre, az automaticus összeműködés hiányát időleg átmenetileg pótolja, az egyesnek akarata ellenére parancsol vagy tilt.”²³

Ezzel, a korabeli jog- és társadalomtudósok jelentős részét megelőzve, tulajdonképpen a formális és az informális kontrollmechanizmusok működésének egyik legalapvetőbb tételét fogalmazza meg. Nevezetesen azt, hogy amennyiben – ideális esetben – az informális kontrollmechanizmusok működése egy társadalomban elégtelen, akkor az állam feladata beavatkozni, mégpedig a formális kontrollmechanizmusokon keresztül. A másik rendkívül haladó szellemű gondolat az idézett mondatban az, hogy a

---

²² CONCHA: Politika II. 309.

²³ CONCHA: Politika II. 311.

formális kontrollmechanizmusnak csak átmeneti jelleggel kell beavatkozni. A gondolatot Concha nem fejti tovább, ám arra lehet következtetni, hogy itt valószínűleg az informális kontroll helyreállításáról beszél. Természetesen a későbbiekben, mikor a rendőrség szerepét boncolgatja, részletesen vizsgálja, miként fogalmazhatjuk meg a szerv feladatát. Ezt abban látja, hogy a rendőrség biztosítsa az állami és a társadalmi rend előfeltételeit. Ezek fennállását pedig abban az esetben látja megvalósultnak, ha az őket alkotó tényezők zavartalanul fejthetik ki működésüket.²⁴ Annak ellenére, hogy Concha a rendőrségi beavatkozást a konkrét jogsértés esetei nélkül is lehetségesnek látja abban az esetben, ha a közrend sérelmének veszélye fennáll²⁵, mégis hangsúlyozza, a rendőri szervek ezen irányú tevékenysége a társadalmi rend – közvetett – feltételét jelenti, de nem magát a társadalmi rendet. Arra a következtetésre, miszerint Conchánál a rendőri tevékenység tulajdonképpen a társadalmi rend és ezáltal a közrend közvetett feltételének tekinthető, az alapján juthatunk, hogy ezzel kapcsolatban úgy fogalmaz: a rendőrség „*e ténykedései csak feltétele annak, hogy a társadalmi rendnek formai fenntartója, a jog és a bíróság működését végezhesse*”.²⁶

Ezen fejtegetéseit követően érkezik el Concha arra a pontra, hogy megkíséreljen – a lehetőségekhez képest – pontos, megfogható definíciót adni a közrend kifejezésnek.

„a közrend az emberi szükségleteknek állami szervek és magánosok összeműködése általi kielégítése az általános és közös jó tekintetei szerint, a jog és a természeti erők korlátai között”²⁷

A közbiztonsággal kapcsolatban már jóval szűkszavúbban nyilatkozik műveiben a szerző, arra egyértelmű meghatározási kísérletet nem is tesz *Politika* című munkájában. Legtöbb esetben csupán a közrend, közegészség, közbéke fogalmak mellett kerül elő, egy felsorolás részét képezve. Egyetlen támpontot találhatunk az említett műben Concha közbiztonság értelmezésére. Ebben a közbiztonságot az egyéni szabadsággal állítja mintegy párhuzamba, mikor a rendőri munka és a jogbiztonság kapcsolatáról értekezik.²⁸ Ebből természetesen elhamarkodott lenne bármilyen nagyívű következtetést levonni a fogalom pontos jelentésére vagy tartalmi elemeire vonatkozóan, ám két dolog mégis jól látható az említett sorokban. Az egyik, hogy Concha a közbiztonságot az egyének szabadságával – itt elsősorban a cselekvési szabadságra kell gondolni, ezen belül is arra, hogy „*amit a jog nem tilt, azt szabad*” – egyenlő súlyú védendő értéknek tekinti. A másik pedig, hogy ahogyan az egyén kiteljesedéséhez a szabad cselekvés szükséges, úgy a köz kiteljesedéséhez valószínűleg a köz biztonsága. Emellett nemzetközi összehasonlításban vizsgálja a „*rendőri kivételes állapot*” jelenségét, amely bizonyos egyéni szabadságok felfüggesztésére, illetve az egyéni szabadságokhoz fűződő érdekek háttérbe szorítására ad lehetőséget a közrend felbomlása vagy annak veszélye

---

²⁴ CONCHA: *Politika* II. 311.

²⁵ CONCHA: *Politika* II. 311.

²⁶ CONCHA: *Politika* II. 312.

²⁷ CONCHA: *Politika* II. 312.

²⁸ CONCHA: *Politika* II. 375.

esetén.²⁹ Ebben a fejezetben Concha a közbiztonságot szinte a közrend szinonimájaként használja, legalábbis nem határolja el itt sem a két fogalmat egymástól.

Ezen a ponton szükséges írni Magyary Zoltán álláspontjáró, aki az alábbi módon fogalmaz:

„Az összes definíciók megegyeznek azonban abban, hogy rendészetben a közrendnek az egyesek által való megzavarása elleni védekezést értik, a közrend tartalmának meghatározásában pedig olyan határokat vonnak, amelyek egységesen csak azáltal jellemezhetők, hogy a társadalomnak az állam által fenntartott szervezete fennállását és működését érintő magatartások hozzátartoznak, az azokat nem érintő magatartások a határokon kívül vannak.”³⁰

Az idézett részből egyértelműen kiderül, hogy Magyary – annak ellenére, hogy az idézett mű 1942-ben, tehát Concha e tárgyban íródott munkái után mintegy négy évtizeddel született – szintén úgy véli, hogy a magyar szakirodalom – illetve a jogi szóhasználat – nem rendelkezik egységesnek mondható, pontos közrend-fogalommal. Ilyennel Magyary sem szolgál, ám arra rávilágít, hogy az 1940-es évekre a Concha által megfogalmazott közrend tartalma jelentősen átalakult, nevezetesen leszűkült. Ez már önmagában abból is látható, hogy a Magyary által felvázolt mag, amely véleménye szerint kora valamennyi közrend-meghatározásában közös, egyértelműen nem tartalmazza például a természeti rendet.

Megfigyelhető Magyarynál a közrend és közbiztonság fogalmak párhuzamos használata. Nála teljesen más jelentéstartalommal bír a két szó, és nem állnak egymással a rész és az egész viszonyában. A két fogalom közötti különbségtételre Magyary a rendészet feladatainak meghatározása körében kerít sort. Itt ugyanis az általa megnevezett hat részfeladatból az első kettő a közrend fenntartása és helyreállítása valamint a közbiztonság fenntartása.³¹ Bár nem teljes körű arisztotelészi definíciókat olvashatunk a két fogalom tekintetében, a Magyary által a rendőrség e két körben elvégzendő részfeladatainak tekintett tevékenységek összességéből levonhatunk bizonyos következtetéseket a két fogalom tartalmára vonatkozóan. A közrenddel kapcsolatos rendőri teendők ismertetését Magyary azzal a kitéttel kezdi: „a közrend fenntartása...a közhasználatban álló területeken”.³² Ebből juthatnánk arra a következtetésre is, hogy Magyary szerint a közrenddel kapcsolatos rendészeti feladatok csupán a közhasználatú területekre korlátozódnak, míg maga a közrend szélesebb kategóriát ölel fel. Ám valószínűbb, hogy Magyary a szűkítő kitétel alkalmazásával arra utal, hogy a közrend, mint állapot vagy jelenség az ő értelmezésében kizárólag ezeken a területeken van jelen. Ami még inkább ezt az álláspontot erősíti, hogy a közbiztonság (illetve a rendőrségi feladatok másik négy részterülete) esetében ilyen kitétel nem szerepel. E szerint tehát valószínűleg hibás lenne arra a következtetésre jutnunk, hogy Magyary a közrendet nem csupán a közhasználatú területek vonatkozásában tartotta létezőnek. Ezek alapján megállapíthatjuk, hogy Magyary közrend fogalma a már első

---

²⁹ CONCHA: Politika II. 386-391.

³⁰ MAGYARY Zoltán: Magyar Közigazgatás, 1942. 563.

³¹ Uo. 564-565.

³² Uo. 564.

pillantásra láthatónál is jóval szűkebb, mint Concháé. Sőt, kijelenthetjük, a két szerző közrend fogalmának tartalma teljesen különbözik egymástól. Érdekes lehet a két kutató közrend fogalmát etimológiailag is megvizsgálni (bár Magyary nem híve a szóösszetételek e módszerrel történő magyarázatának³³). Concha esetében a közrend – ahogyan ezt korábban olvashattuk és maga is kifejtette – a szó szoros értelmében a „közrendjét” jelenti. A köz alatt pedig voltaképpen a társadalmat, az államot – amely részben a társadalomból ered és annak része, részben pedig szervei révén attól el is különül – érti a maga teljességében, a rá sokszor elháríthatatlanul nagy hatással levő természettel együtt. Ezzel szemben Magyarynál a közrend átalakul, és a „köz”-nek, a „köz” tagjainak csupán a közhasználatú területeken folytatott tevékenységei tartoznak a közrend tartalmi körébe.

A fent leírtak alapján arra a következtetésre lehet jutni, hogy Concha a közrend alatt olyan jelenséget értett, ami nem feleltethető meg sem a mai közrend, sem a mai közbiztonság fogalmunknak (legyenek azok bármilyen képlékenyek is jelen pillanatban). A közbiztonsággal kapcsolatban pedig még Concha is adós maradt a meghatározással. Ennek ellenére Concha munkái kiemelkedő fontosságúnak tekinthetők a közrend és közbiztonság fogalompár értelmezésében, hiszen ő volt az első – és évtizedekig az egyetlen – szerző, aki részletekbe menően vizsgálta a kérdést, és megkísérelt pontos, tartalmi elemekkel is rendelkező meghatározást adni a kifejezésre. Concha műveinek értelmezése természetesen csak az első lépés a közrend és a közbiztonság fogalmak jelentésének meghatározásában, ám ennek eredményeképpen talán sikerült a kifejezések jelentéstartalmának első építőkövét lerakni.

Felhasznált irodalom

CONCHA Győző: Politika I. (Alkotmánytan), (Második kiadás) Grill Károly Könyvkiadó Vállalata 1907.

CONCHA Győző: Politika II. (Közigazgatástan), Grill Károly Könyvkiadó Vállalata 1905.

MAGYARY Zoltán: Magyar közigazgatás. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest 1942.

---

³³ Uo. 562-563.